

TÁC ĐỘNG CỦA TRÍ TUỆ NHÂN TẠO ĐỐI VỚI NGHỀ KẾ TOÁN VÀ YÊU CẦU ĐỔI MỚI ĐÀO TẠO TẠI CÁC TRƯỜNG CAO ĐẲNG

● DƯƠNG THỊ HỒNG YẾN

Trường Cao đẳng Công nghiệp, Thương mại và Du lịch

Email: yenduonghong9@gmail.com

DOI: 10.62831/nckh.2026.401.v1

TÓM TẮT:

Nghiên cứu này tập trung đánh giá tác động của Trí tuệ nhân tạo (Artificial Intelligence - AI) đối với nghề kế toán, phân tích yêu cầu đối với nguồn nhân lực kế toán trong bối cảnh chuyển đổi số, đồng thời xem xét thực trạng đào tạo ngành Kế toán tại các trường cao đẳng. Kết quả nghiên cứu cho thấy, AI có mức độ tác động mạnh đến nghề kế toán. Trên cơ sở kết quả nghiên cứu, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm đổi mới đào tạo ngành Kế toán, bao gồm: cập nhật chương trình đào tạo theo hướng tích hợp AI và công nghệ số, tăng cường ứng dụng phần mềm kế toán trong giảng dạy, nâng cao năng lực số cho giảng viên, tăng cường liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp, đồng thời phát triển kỹ năng mềm và khả năng thích ứng cho sinh viên nhằm đáp ứng yêu cầu ngày càng cao của thị trường lao động trong bối cảnh chuyển đổi số.

Từ khóa: trí tuệ nhân tạo (AI), kế toán, chuyển đổi số, đào tạo cao đẳng, nguồn nhân lực kế toán.

1. Đặt vấn đề

Trong bối cảnh Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, trí tuệ nhân tạo (Artificial Intelligence - AI) và chuyển đổi số đang trở thành những xu hướng công nghệ chủ đạo, tác động sâu rộng đến hầu hết các lĩnh vực kinh tế - xã hội. Đặc biệt trong lĩnh vực tài chính - kế toán, sự phát triển của AI đã làm thay đổi mạnh mẽ phương thức xử lý thông tin, tổ chức công việc cũng như vai trò của kế toán viên trong doanh nghiệp. Nhiều nghiệp vụ kế toán truyền thống như nhập liệu, xử lý chứng từ, đối chiếu số liệu và lập báo cáo tài chính ngày càng được tự động hóa nhờ các phần mềm thông minh và hệ thống công nghệ số hiện đại.

Sự thay đổi này không chỉ làm giảm khối lượng công việc mang tính thủ công mà còn đặt ra yêu cầu mới đối với năng lực của người làm kế toán, đặc biệt là các kỹ năng về công nghệ số, phân tích dữ liệu và

khả năng thích ứng với môi trường làm việc số hóa. Đồng thời, điều này cũng tạo ra sức ép lớn đối với các cơ sở đào tạo ngành Kế toán trong việc đổi mới chương trình, nội dung và phương pháp giảng dạy nhằm đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của thị trường lao động.

Xuất phát từ thực tiễn đó, việc nghiên cứu tác động của AI đối với nghề kế toán, yêu cầu đối với nguồn nhân lực kế toán trong bối cảnh chuyển đổi số, cũng như thực trạng đào tạo ngành Kế toán tại các trường cao đẳng là cần thiết và có ý nghĩa thực tiễn cao. Kết quả nghiên cứu không chỉ giúp làm rõ mức độ ảnh hưởng của AI mà còn cung cấp cơ sở khoa học cho việc đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo ngành Kế toán trong giai đoạn hiện nay.

2. Cơ sở lý luận và tổng quan nghiên cứu

Trí tuệ nhân tạo (Artificial Intelligence - AI) đang

trở thành công nghệ quan trọng trong cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và có tác động mạnh mẽ đến lĩnh vực tài chính - kế toán. Theo Trần Ngọc Hùng và Nguyễn Diên Duẩn (2024), các công nghệ như dữ liệu lớn (Big Data), điện toán đám mây (Cloud Computing), blockchain và AI đang góp phần tự động hóa nhiều quy trình kế toán truyền thống, nâng cao hiệu quả xử lý và quản trị dữ liệu tài chính, đồng thời thúc đẩy chuyển đổi từ mô hình kế toán thủ công sang môi trường kế toán số.

Nghiên cứu của Đinh Văn Thịnh (2025) cho thấy, AI và chuyển đổi số không chỉ tác động đến quy trình xử lý nghiệp vụ kế toán mà còn làm thay đổi vai trò của kế toán viên. Các công việc mang tính lặp lại như nhập liệu, đối chiếu chứng từ hay lập báo cáo đơn giản đang dần được tự động hóa, trong khi kế toán viên chuyển sang các hoạt động phân tích dữ liệu, đánh giá rủi ro và hỗ trợ ra quyết định quản trị. Tương tự, Lê Văn Hùng, Nguyễn Thanh Thụy và Lê Thanh Phúc (2025) khẳng định AI đang được ứng dụng rộng rãi trong kế toán, kiểm toán thông qua tự động nhận diện chứng từ, xử lý hóa đơn điện tử và phân tích dữ liệu tài chính, góp phần nâng cao độ chính xác và hiệu quả quản trị tài chính doanh nghiệp.

Bên cạnh đó, Lê Thị Thúy (2025) cho rằng, AI không hoàn toàn thay thế kế toán viên mà chủ yếu hỗ trợ xử lý các công việc kỹ thuật và lặp lại, qua đó giúp kế toán tập trung hơn vào phân tích và tư vấn tài chính. Ở góc độ quốc tế, Tazegul & Cimşit (2025) nhấn mạnh năng lực công nghệ, kỹ năng sử dụng phần mềm kế toán số và phân tích dữ liệu đang trở thành yêu cầu quan trọng đối với kế toán viên hiện đại. Đồng thời, Vũ Thị Tuyết Lan (2024) cho rằng chuyển đổi số trong giáo dục cần gắn với đổi mới nội dung đào tạo, phương pháp giảng dạy và phát triển năng lực số cho người học.

Từ các nghiên cứu trên có thể thấy, AI đang tạo ra những tác động sâu sắc đối với nghề kế toán và đặt ra yêu cầu đổi mới đào tạo ngành Kế toán. Tuy nhiên, các nghiên cứu hiện nay chủ yếu tập trung vào tác động của AI đối với hoạt động kế toán tại doanh nghiệp, trong khi nghiên cứu về đổi mới đào tạo ngành Kế toán tại các trường cao đẳng còn hạn chế.

3. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu sử dụng kết hợp phương pháp định tính và định lượng nhằm đánh giá tác động của trí tuệ nhân tạo (AI) đối với nghề kế toán và yêu cầu đổi mới

đào tạo ngành Kế toán tại các trường cao đẳng. Nghiên cứu tiến hành khảo sát bằng bảng hỏi đối với cán bộ quản lý, giảng viên và sinh viên các trường cao đẳng có đào tạo ngành Kế toán trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên. Nội dung khảo sát tập trung vào nhận thức về tác động của AI, mức độ ứng dụng công nghệ số, yêu cầu mới đối với nhân lực kế toán và nhu cầu đổi mới chương trình đào tạo. Bảng hỏi được thiết kế theo thang đo Likert 5 mức độ để thuận lợi cho việc tổng hợp và phân tích dữ liệu. Nghiên cứu khảo sát tổng cộng 247 mẫu quan sát, trong đó gồm 179 sinh viên (72,5%), 49 giảng viên (19,8%) và 19 cán bộ quản lý (7,7%) tại một số trường cao đẳng trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên có đào tạo ngành Kế toán.

4. Kết quả nghiên cứu và thảo luận

4.1. Thực trạng tác động của trí tuệ nhân tạo đối với nghề kế toán

Kết quả khảo sát tại Bảng 1 cho thấy, trí tuệ nhân tạo (AI) đang có tác động mạnh mẽ và ngày càng toàn diện đối với nghề kế toán. Cụ thể, biến “AI tác động đến việc nhập liệu và xử lý chứng từ kế toán” đạt điểm trung bình cao nhất (4,41), phản ánh rõ xu hướng tự động hóa mạnh mẽ đối với các nghiệp vụ mang tính thủ công, lặp lại trong công tác kế toán. Đây là những công việc vốn chiếm nhiều thời gian của kế toán viên nhưng hiện nay đang dần được thay thế bởi các hệ thống phần mềm thông minh. Tiếp theo, biến “AI tác động đến kiểm tra, đối chiếu số liệu kế toán” đạt 4,36, cho thấy AI đang được ứng dụng hiệu quả trong việc phát hiện sai sót, đối chiếu dữ liệu và nâng cao tính chính xác của thông tin kế toán. Biến “AI làm thay đổi vai trò nghề kế toán trong doanh nghiệp” đạt 4,39, phản ánh sự chuyển dịch rõ rệt từ vai trò ghi chép, xử lý dữ liệu sang vai trò phân tích, tổng hợp và hỗ trợ ra quyết định quản trị. Bên cạnh đó, biến “AI tác động đến việc lập báo cáo tài chính” đạt 4,28 cho thấy AI đã bắt đầu hỗ trợ đáng kể trong quá trình tổng hợp và xử lý thông tin tài chính, giúp rút ngắn thời gian lập báo cáo và tăng độ chính xác. Biến “AI tác động đến kiểm toán và kiểm soát nội bộ” đạt 4,22, tuy có mức thấp hơn so với các nội dung khác nhưng vẫn phản ánh xu hướng AI từng bước được ứng dụng trong lĩnh vực kiểm toán và kiểm soát rủi ro. Nhìn chung, điểm trung bình chung của bảng đạt 4,33, khẳng định AI có mức độ tác động mạnh và lan tỏa đến hầu hết các hoạt động trong nghề kế toán.

Bảng 1. Kết quả đánh giá tác động của trí tuệ nhân tạo đối với nghề kế toán

Biến quan sát	Mean	Mức độ
AI tác động đến việc nhập liệu và xử lý chứng từ kế toán	4.41	Rất có tác động
AI tác động đến việc lập báo cáo tài chính	4.28	Có tác động cao
AI tác động đến kiểm tra, đối chiếu số liệu kế toán	4.36	Rất có tác động
AI tác động đến kiểm toán và kiểm soát nội bộ	4.22	Có tác động
AI làm thay đổi vai trò nghề kế toán trong doanh nghiệp	4.39	Rất có tác động

Nguồn: Kết quả khảo sát của tác giả

4.2. Những yêu cầu mới đối với nguồn nhân lực kế toán trong bối cảnh AI

Kết quả tại Bảng 2 cho thấy, yêu cầu đối với nguồn nhân lực kế toán trong bối cảnh trí tuệ nhân tạo và chuyển đổi số đang ở mức rất cao, với điểm trung bình chung đạt 4,49. Trong đó, biến “Kỹ năng sử dụng phần mềm kế toán số” đạt mức cao nhất (4,62), cho thấy đây là yêu cầu mang tính nền tảng và bắt buộc đối với kế toán viên trong bối cảnh hiện nay. Tiếp theo, biến “Khả năng thích ứng với môi trường số hóa” đạt 4,51, phản ánh yêu cầu quan trọng về khả năng thích ứng nhanh với sự thay đổi của công nghệ, quy trình làm việc và môi trường doanh nghiệp. Biến “Năng lực phân tích dữ liệu tài chính” đạt 4,49, cho thấy xu hướng chuyển dịch vai trò của kế toán viên từ xử lý số liệu sang phân tích và hỗ trợ ra quyết định ngày càng rõ rệt. Ngoài ra, biến “Kỹ năng tư duy phản biện và xử lý vấn đề” đạt 4,44 và biến “Hiểu biết về AI và công nghệ số” đạt 4,37, phản ánh yêu cầu ngày càng toàn diện đối với nguồn nhân lực kế toán, không chỉ dừng lại ở kỹ năng chuyên môn mà còn bao gồm tư duy phân tích, năng lực công nghệ và khả năng giải quyết vấn đề trong môi trường làm việc số hóa. Như vậy, có thể thấy, yêu cầu đối với nhân lực kế toán trong bối cảnh AI không chỉ tăng lên về mức độ mà còn mở rộng về phạm vi năng lực cần thiết.

4.3. Thực trạng đào tạo ngành Kế toán tại các trường cao đẳng hiện nay

Kết quả khảo sát tại Bảng 3 cho thấy, mức độ đáp ứng của đào tạo ngành Kế toán tại các trường cao đẳng hiện nay vẫn còn hạn chế, với điểm trung bình chung đạt 3,52. Cụ thể, biến “Chương trình đào tạo cập nhật nội dung liên quan đến AI và chuyển đổi số” đạt 3,22, phản ánh thực tế rằng việc tích hợp các nội dung liên quan đến công nghệ mới trong chương trình đào tạo vẫn còn chậm và chưa đồng bộ giữa các cơ sở đào tạo. Biến “Năng lực công nghệ của giảng viên đáp ứng yêu cầu đào tạo số” đạt 3,39, cho thấy đội ngũ giảng viên vẫn còn hạn chế nhất định trong việc ứng dụng công nghệ số vào giảng dạy và cập nhật các xu hướng mới của ngành. Biến “Sinh viên được thực hành trên phần mềm kế toán hiện đại” đạt 3,47, phản ánh hoạt động thực hành đã được triển khai nhưng chưa đầy đủ và chưa đáp ứng toàn diện yêu cầu của doanh nghiệp. Trong khi đó, biến “Mức độ ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy kế toán” đạt 3,68 cho thấy đã có những chuyển biến tích cực nhưng vẫn chưa đồng đều giữa các cơ sở đào tạo. Biến “Mức độ liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp trong đào tạo kế toán” đạt 3,84 là tiêu chí có điểm cao nhất trong bảng, tuy nhiên vẫn chỉ dừng ở mức đáp ứng một phần yêu cầu thực tiễn.

Bảng 2. Kết quả đánh giá các yêu cầu mới đối với nguồn nhân lực kế toán

Biến quan sát	Mean	Mức độ
Kỹ năng sử dụng phần mềm kế toán số	4.62	Yêu cầu rất cao
Năng lực phân tích dữ liệu tài chính	4.49	Yêu cầu rất cao
Hiểu biết về AI và công nghệ số	4.37	Yêu cầu cao
Kỹ năng tư duy phản biện và xử lý vấn đề	4.44	Yêu cầu cao
Khả năng thích ứng với môi trường số hóa	4.51	Yêu cầu rất cao

Nguồn: Kết quả khảo sát của tác giả

Bảng 3. Kết quả đánh giá thực trạng đào tạo ngành Kế toán tại các trường cao đẳng

Biến quan sát	Mean	Mức độ
Chương trình đào tạo cập nhật nội dung liên quan đến AI và chuyển đổi số	3.22	Đáp ứng một phần
Mức độ ứng dụng công nghệ số trong giảng dạy kế toán	3.68	Đáp ứng
Sinh viên được thực hành trên phần mềm kế toán hiện đại	3.47	Đáp ứng một phần
Năng lực công nghệ của giảng viên đáp ứng yêu cầu đào tạo số	3.39	Đáp ứng một phần
Mức độ liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp trong đào tạo kế toán	3.84	Đáp ứng

Nguồn: Kết quả khảo sát của tác giả

Nhìn tổng thể, kết quả này phản ánh rõ thực trạng đào tạo ngành Kế toán hiện nay mới chỉ đáp ứng ở mức trung bình và chưa theo kịp tốc độ thay đổi nhanh chóng của thị trường lao động trong bối cảnh AI và chuyển đổi số.

5. Kết luận và đề xuất

Trên cơ sở kết quả nghiên cứu cho thấy, AI có mức độ tác động cao đến nghề kế toán (Mean = 4,33), trong khi yêu cầu đối với nguồn nhân lực kế toán trong bối cảnh AI ở mức rất cao (Mean = 4,49) nhưng mức độ đáp ứng của đào tạo hiện nay chỉ ở mức trung bình (Mean = 3,52), nghiên cứu đề xuất một số định hướng nhằm thu hẹp khoảng cách giữa đào tạo và nhu cầu thực tiễn.

Trước hết, cần đổi mới chương trình đào tạo ngành Kế toán theo hướng cập nhật các nội dung liên quan đến trí tuệ nhân tạo, chuyển đổi số, dữ liệu lớn và các phần mềm kế toán hiện đại, nhằm phù hợp với yêu cầu ngày càng cao của thị trường lao động. Đồng thời, tăng cường lồng ghép các học phần thực hành và ứng dụng công nghệ số trong quá

trình đào tạo để nâng cao năng lực nghề nghiệp cho sinh viên.

Bên cạnh đó, cần đẩy mạnh ứng dụng công nghệ số và các phần mềm kế toán trong giảng dạy nhằm nâng cao mức độ đáp ứng thực tiễn, đặc biệt trong bối cảnh AI đang tác động mạnh đến các nghiệp vụ kế toán truyền thống. Song song với đó, việc nâng cao năng lực số cho đội ngũ giảng viên là yêu cầu quan trọng, giúp giảng viên có khả năng cập nhật và truyền đạt các kiến thức mới về công nghệ trong kế toán.

Ngoài ra, cần tăng cường liên kết giữa nhà trường và doanh nghiệp để đảm bảo chương trình đào tạo bám sát thực tiễn, đồng thời tạo điều kiện cho sinh viên tiếp cận môi trường làm việc thực tế, từ đó đáp ứng tốt hơn các yêu cầu về kỹ năng nghề nghiệp trong bối cảnh AI. Cuối cùng, việc chú trọng phát triển kỹ năng mềm và khả năng thích ứng của sinh viên như tư duy phản biện, kỹ năng giải quyết vấn đề và khả năng học tập suốt đời cũng là yếu tố quan trọng nhằm giúp người học đáp ứng tốt sự thay đổi nhanh chóng của nghề kế toán trong thời đại chuyển đổi số ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

Trần Ngọc Hùng, Nguyễn Diên Duẩn (2024). Ảnh hưởng công nghệ số trong lĩnh vực kế toán, kiểm toán: Tổng quan thế giới và Việt Nam. Tạp chí Phát triển và Hội nhập, (78), 3-9.

Vũ Thị Tuyết Lan (2024). Chuyển đổi số trong giáo dục Việt Nam: Thực trạng và giải pháp. Tạp chí Việt Nam Hội nhập, (339), 51-54.

Đình Văn Thịnh (2025). Tác động của trí tuệ nhân tạo và chuyển đổi số đến tương lai ngành kế toán. Tạp chí Công Thương, (12), 381-386.

Lê Văn Hùng, Nguyễn Thanh Thụy, Lê Thanh Phúc (2025). Tổng quan về ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong lĩnh vực kế toán, kiểm toán. Tạp chí Nghiên cứu Khoa học Kiểm toán, (213), 14-22.

Lê Thị Thúy (2025). Ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong ngành kế toán trước bối cảnh chuyển đổi số. Tạp chí Công Thương số 32, 2025.

Trần Thị Thanh Nga (2025). Chuyển đổi số vào công tác giảng dạy chuyên ngành kế toán tại Trường Cao đẳng Kinh tế Công nghiệp Hà Nội. Tạp chí Tâm lý và Giáo dục, (10), 178-182.

Tài liệu tiếng nước ngoài:

Tazegul, A., & Cimşit, S. G. (2025). Digital transformation in accounting profession: An application in TRA 2 region. International Review of Management and Marketing, 15(4), 67-75.

Ngày nhận bài: 16/4/2026

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 5/5/2026

Ngày chấp nhận đăng bài: 19/5/2026

IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE ON THE ACCOUNTING PROFESSION AND REQUIREMENTS FOR TRAINING REFORM AT COLLEGES

● **DUONG THI HONG YEN**

College of Industry, Trade and Tourism

Email: yenduonghong9@gmail.com

ABSTRACT:

Artificial Intelligence (AI) and digital transformation are becoming key drivers of profound changes across many sectors, including the accounting profession. AI not only contributes to automating traditional accounting processes but also transforms work organization, information processing methods, and the role of accountants within enterprises. In this context, the demand for accounting human resources has also changed significantly, creating an urgent need to innovate accounting education and training at vocational education institutions. This study focuses on assessing the impact of Artificial Intelligence (AI) on the accounting profession, analyzing the requirements for accounting human resources in the context of digital transformation, and examining the current state of accounting training at colleges. The research findings indicate that AI has a strong impact on the accounting profession. Based on these findings, the paper proposes several solutions to innovate accounting education and training, including updating training curricula toward the integration of AI and digital technologies, enhancing the application of accounting software in teaching, improving digital competencies for lecturers, strengthening collaboration between educational institutions and enterprises, and developing students soft skills and adaptability to meet the increasingly demanding requirements of the labor market in the context of digital transformation.

Keywords: artificial intelligence (AI), accounting, digital transformation, college education, accounting human resources.